

رهبر قنبری؛ کارگردان «برمودا» در گفت و گویا «صبا»:

فریادمان به جایی نمی‌رسد!

دلارام صادقی

گفت و گو

رهبر قنبری، کارگردان، نویسنده و تدوینگر سینماست که فعالیت سینمایی خود را از سال ۶۶ آغاز کرده است. اولین فیلم بلند او «پرتده یاز کوچک» در سال ۸۰ ساخته شد و فیلم‌های بعدی او به ترتیب «او»، «عروسی حسین»، «رویدن در یاد»، «فصل بلوغ» و «برمودا» است. کارنامه کاری قنبری نشان از حساسیت او در فیلمسازی می‌دهد. آخرین ساخته او «برمودا» در ژانر کمدی-اجتماعی است. تهیه‌کنندگی این فیلم را محمدرضا مصباح بر عهده دارد و از بازیگران فیلم می‌توان به پهنوش بختیاری، رضا مولایی، شهرزاده کمال‌زاده، شیرین ولی‌زاده و... اشاره کرد. «برمودا» آکران خود را از ششم شهریور آغاز کرده است و تاکنون نتوانسته فروش قابل‌قبولی را به دست آورد. یا رهبر قنبری پرسش و پاسخی انجام دادیم که در ادامه می‌خوانید.

دیگری نداشتیم و این یک امر اجباری بود. اگر این زمان را انتخاب نمی‌کردم مشخص نبود که چه زمانی بتوانم فیلم را آکران کنم. مدیران پخش شب‌ها در روضه و مداحی شرکت می‌کنند اما از آن طرف صبح‌ها، فیلم‌های مضحکی که شوخی‌های جنسی دارد را برای بعد از ماه‌عزا و محرم آماده آکران می‌کنند و بعد میدان را برای فیلم‌های کمدیک جدی مانند «برمودا» تنگ می‌کنند. همین مدیران پخش و سینماگران با این شیوه یک اختلاس فرهنگی انجام می‌دهند. افراد اختلاسگر پول ملت را می‌برند اما این‌ها یا فرهنگ، تاریخ و هویت یک ملت بازی می‌کنند. پول را یا کار کردن می‌شود جور کرد اما حیثیت، فرهنگ، هویت و دین را نمی‌شود. فیلم من در خصوص اختلاس است اما اکنون اختلاس پخش روی فیلم من اعمال شده است.

در فیلم‌هایی که می‌سازید از بازیگران کمتر شناخته‌شده تیز استفاده می‌کنید؛ فیلم‌های کمدی به‌طور معمول چهره دارند اما «برمودا» این قانون را شکسته است؛ با این وجود نگران تضمین نشدن گیشه فیلمتان نبوداید؟

به‌شدت نگران بودم اما از آن طرف نمی‌توانم خیلی از ادا و اطوارهای به‌ظاهر حرفه‌ای شده توسط بازیگران چهره استفاده کنم چون همه آن‌ها لالو رفته‌اند. برای مثال در یکی از سکانس‌های «برمودا» کاراکتری داریم که اختلاس کرده و حالا یا تام «باختری» بازگشته و دیالوگ می‌گوید: اگر این سکانس رایه هر کدام از چهره‌ها بدهم چون شناخته شده‌اند بازی به نظر می‌آید و باورپذیر نیست، بنابراین ترجیح می‌دهم از بازیگران ناآشنا استفاده کنم. ضمن این که فیلم، کمدی اما موضوع جدی است.

از تبلیغات فیلم راضی هستید؟

از فیلم ما دفاع کنید. آنگهی‌های ما را تلویزیون پخش نمی‌کند. پوسترهای کمدیک را در سطح شهر نمی‌توانیم قرار دهیم و فریادمان به جایی نمی‌رسد.

«برمودا» تعداد سالن سینمایی کمی هم برای آکران دارد.

بله؛ در کل شش سالن در تهران داریم که چهار سالن تک‌سکانس هستند و فقط دو سالن با سانس‌های خوب داریم که به دروغ نوشته‌اند ما ۱۵ سالن داریم.

اوضاع آکران در این فصل بسیار بد بوده است. چرا برای بعضی‌ها نیست. برای این که متنی که دارند تقلبی است و تقلب یعنی از جایی قالب زدن؛ در دفاتر پخش فیلم، کارهایی از پیش ساخته شده‌اند، روش و زمان توزیع‌شان تیز در

قضا و ژانر «برمودا» با فیلم‌های دیگر شما تفاوت بسیار دارد، علت این تغییر رویه شما در فیلم جدیدتان چه بوده است؟

تغییر رویه نیست. من نگاه کمدیک رایه شکل پرآکنده در طول فیلم‌های قبلی در حد سکانس تیز داشتیم که به صورت جسته‌گریخته اما در لایه لای کارهایم بوده است. نویسندگان «برمودا» محمدرضا مصباح و آقای یوسفی بودند و یک قصه کامل و کمدی که متن اولیه آن بسیار زیاد بود و اگر قرار بود طبق آن فیلم می‌ساختیم ۱۶۰ دقیقه می‌شد و باید صحنه‌هایی از متن کم می‌کردیم؛ در متن اول که دکتر مصباح به من داده بودند، با وجود شخصیت محترمی که دارند اما گاهی از لطیفه‌های مضحک استفاده کرده بودند و به شکل نویسنده حرفه‌ای سینما نتوانسته بودند لطیفه‌های کمدیک و طنزآلود را در آورند؛ در نتیجه متن مقداری تغییر کرد و تبدیل به متنی جدی در خصوص شیوه‌های زیست موجودات اختلاسگر، ریاکار و کلاهبردار شد. «برمودا» برای من کاری جدی بود و نتیجه چیزی شد که اکنون در حال آکران است.

باتوجه به این که «برمودا» طنزی اجتماعی دارد، هنگام ساخت فیلم تا چه اندازه توانستید به خط قرمزها نزدیک شوید؟

قرار نبوده که به‌عنوان سینماگر بیاتیه سیاسی و اجتماعی بدهم. سینما مدیوم و بیان مختص به خود را دارد. بر خلاف بسیاری از فیلمسازان که بیاتیه می‌دهند من این کار را انجام نمی‌دهم. اگر حرفه من سینما نبود احتمالاً مبالغه‌نویس و خیرنگار تندرو و ماهر می‌شدم و با جملات، از خط قرمز هم می‌گذشتم اما همه هوش و حواس من معطوف به این بود که با مدیوم سینما طرف هستم و نباید بیاتیه سیاسی-اجتماعی صادر کنم؛ به هر حال اختلاسگرها و ریاکاران به‌ظاهر متدین همین هستند، حالا کمی از این مقدار تندتر و کندتر.

«برمودا» زمانی آکران خود را شروع کرد که نزدیک به ایام محرم بود، فکر نکردید که فیلم را در زمان مناسب‌تری بیا آکران کنید تا به فروش فیلم ضربه‌ای وارد نشود؟

همیشه از جریان پخش فیلم لطمه خورده‌ام؛ به‌دلیل این که زمان‌های خوب آکران رایه فیلم‌های مضحک اختصاص می‌دهند. متأسفم که در سینمای کشورم پخش‌کنندگان در جریان تولید محتوا و فرهنگ دست دارند یعنی مانند این می‌ماند که بسازویفروش‌های ساختمان، معماری‌های مهم شهر را در دست گرفته‌اند. برای آکران «برمودا» زمان پخش

از پخش فیلم لطمه خورده‌ام

تولید محتوا جدا کند. توزیع کننده توشایه مگر سازنده توشایه است؟ مگر یقانی در تولید توشایه نقش دارد؟ خیر ربطی به یکدیگر ندارند و این موضوع مهندس غذایی، شیمی می‌خواهد. در دفتر توزیع فیلم فیلمنامه نمی‌تویسند. توزیع فیلم مانند همان پخش توشایه است. من برای آکران فیلم عصیلتی نمی‌شوم چون آقای مصباح خیلی آسان یا گذاشتی هستند اما موضوع این است که ناظر فیلم‌ها کم‌کاری می‌کند.

شما از اعضای سیاست‌گذاری جشنواره فیلم مستقل «خورشید» که در مهرماه برگزار می‌شود، هستید. از اهداف و برنامه‌ریزی این جشنواره توضیح دهید.

این جشنواره تفکرات مستقل است ته پول مستقل. برای فیلمسازان این جشنواره مهم نیست که از کجا پول می‌آوردند، مهم این است که روی مولفه‌های خودشان ایستادگی می‌کنند یعنی به لحاظ ماهوی تفکر مستقل اینجا مطرح است. فیلمسازان توگرا و یاسواد مدیریت این جشنواره را بر عهده دارند و فیلم‌های تجربه‌گرا از میان آثار این فیلمسازان انتخاب شده است.

نظر گرفته شده است. دیگر از این کشور امثال بهرام بیضایی، عباس کیارستمی، ناصر تقوایی، داریوش مهرجویی، ابوالفضل جلیلی، محسن امیریوسفی و کیانوش عیاری بیرون نمی‌آید و اختیارات جهانی تصیبات نخواهد شد. اگر در گوشه یک فستیوال معمولی در اروپا راه پیدا کرد آن را حلوا حلوا خواهند کرد. برای مثال افرادی در جشنواره‌ای در کشور کرتر که در انتهای اروپا قرار دارد راهشان دادند، کت و شلوار که پوشیده‌اند گران‌تر از جشنواره است. من که این حرف‌ها را می‌زنم اکنون یک فیلم کوتاها در هشت فستیوال جهانی است اما در تهران هستیم و یا شما گفت و گو می‌کنم. من در مهم‌ترین جشنواره‌های جهانی که فیلم‌هایم در پخش مسابقه آن‌ها قرار دارد یا لیاسی که اکنون به تن دارم وسط جشنواره حضور پیدا کردم؛ بنابراین مشخص است خاستگاه آدم‌ها چیست. تکلیف دو الی سه فیلم در همان دفاتر پخش تیز معلوم است و اینجاست که وزارت ارشاد، خودش را از وظایفش دور کرده است. وزارت ارشاد باید سیستم پخش را از سیستم

